

شماره ۶۳۳۳۲/۱۸۲۹۹۳
تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۸

بسمه تعالی
«با صلوات بر محمد و آل محمد»

جناب آقای دکتر قالیباف
رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

سلام علیکم

در اجرای اصل (۷۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تبصره بند (الف) ماده (۸۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳ «لایحه ساختار، وظایف و اختیارات سازمان ملی مهاجرت» که به پیشنهاد وزارت کشور، در جلسه ۱۴۰۳/۱۰/۳۰ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای انجام تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌شود.

مسعود پزشکیان
رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، شورای نگهبان، دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، وزارت کشور، وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات، سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت. (۱۹۵۳۰۲۳۹)

جمهوری اسلامی ایران

نَیْسِ جُمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

نظر به اینکه مطابق تبصره بند (الف) ماده (۸۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳، ساختار، وظایف و اختیارات سازمان ملی مهاجرت به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد و به‌منظور تسریع در حصول به اهداف مدنظر برای تشکیل سازمان یادشده، ساماندهی ساختاریافته امور مهاجرین و اتباع خارجی و مدیریت چالش‌های این موضوع از جمله ورود غیرقانونی، آموزش، اشتغال و نبود نهاد متمرکز در این حوزه، لایحه زیر برای انجام تشریفات قانونی مربوط تقدیم می‌شود:

لایحه ساختار، وظایف و اختیارات سازمان ملی مهاجرت

ماده ۱- به منظور ساماندهی امور مهاجرین و اتباع خارجی، هماهنگی و هم‌افزایی میان دستگاه‌های ذی‌ربط، راهبری، برنامه‌ریزی و تعامل مؤثر با نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط، «سازمان ملی مهاجرت» با شخصیت حقوقی مستقل و وابسته به وزارت کشور تشکیل می‌شود. تبصره- سازمان، از نظر تشکیلاتی در سطح ستاد مرکزی، سازماندهی شده و وظایف استانی و شهرستانی آن به ترتیب در استانداردها و فرمانداری‌ها انجام می‌شود.

ماده ۲- در این قانون، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱- سازمان: سازمان ملی مهاجرت.

۲- شورا: شورای سیاست‌گذاری و هماهنگی امور مهاجرین و اتباع خارجی موضوع ماده (۵) این قانون.

۳- مهاجرین و اتباع خارجی: افراد فاقد تابعیت جمهوری اسلامی ایران که به قلمرو کشور ایران وارد شده و مشمول یکی از عناوین موضوع بندهای (۴) تا (۸) این ماده می‌باشند.

۴- مهاجر قانونی: تبعه خارجی که درخواست ورود و یا اقامت وی در کشور ایران، در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط، مورد پذیرش دولت جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است.

۵- مهاجر غیر قانونی: تبعه خارجی که بدون روادید معتبر، وارد کشور ایران شده یا با وجود ورود قانونی، کشور ایران را در مهلت مقرر ترک نکرده است.

۶- پناهنده: تبعه خارجی که با ارائه ادله معتبر به علل سیاسی، مذهبی، نژادی یا عضویت در گروه‌های خاص اجتماعی، از ترس جان و شکنجه خود و افراد خانواده‌اش که تحت تکفل او هستند، از جمهوری اسلامی ایران درخواست پناهندگی داشته و این درخواست، در حال رسیدگی می‌باشد.

۷- پناهنده: پناهجویی که درخواست پناهندگی‌اش مورد پذیرش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است.

دفتر هیئت دولت

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

۸- آواره: تبعه خارجی که به دلایل مختلف از جمله بلایای طبیعی، وقوع جنگ داخلی یا بین‌المللی، بدون تشریفات قانونی، کشور متبوع خود را ترک کرده یا وادار به ترک آن شده و به قلمرو کشور ایران وارد شده است.

۹- اردوگاه مراقبتی: محلی برای نگهداری موقت پناجویان (تا زمان رسیدگی به درخواست پناهندگی) و مهاجرین غیرقانونی (تا زمان تعیین تکلیف یا ترک کشور)

۱۰- مهمانشهر: منطقه‌ای که به تشخیص دولت جمهوری اسلامی ایران در نقاطی که به مصلحت است، برای حضور و بیتوته مهاجرین و اتباع خارجی مجاز، ایجاد یا تعیین می‌شود.

۱۱- سامانه: پایگاه و سامانه داده مرجع مهاجرین و اتباع خارجی که جهت ثبت آمار و اطلاعات هویتی، زیست‌سنجی و سایر اطلاعات فاقد طبقه‌بندی مهاجرین و اتباع خارجی به کار می‌رود.

۱۲- شناسه: شناسه هویتی مهاجرین و اتباع خارجی که شماره‌ای منحصر به فرد و بر پایه اطلاعات هویتی و آثار زیست‌سنجی تبعه خارجی صادر می‌گردد و تمامی درخواست‌ها و خدمات برای مهاجرین و اتباع خارجی منوط به دریافت این شماره است.

۱۳- ایستگاه خروجی: محلی که به عنوان آخرین مکان برای خروج یا اخراج مهاجرین و اتباع خارجی استفاده می‌گردد.

ماده ۳- رئیس سازمان به‌عنوان معاون وزیر کشور و با حکم ایشان، منصوب می‌شود و در برابر وی مسئول و پاسخگو بوده و در چهارچوب قوانین و مقررات، اداره سازمان را بر عهده دارد.

ماده ۴- وظایف و اختیارات سازمان با رعایت موازین شرعی، سیاست‌های کلی و قوانین، به شرح زیر است:

۱- ساماندهی و راهبری امور مهاجرین و اتباع خارجی براساس قوانین و مقررات مربوط.
۲- سازماندهی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی و خارجی در راستای حفظ کرامت و حقوق انسانی مهاجرین و اتباع خارجی.

۳- راهبری و نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا توسط دستگاه‌های اجرایی مرتبط با مهاجرین و اتباع خارجی.

۴- بررسی قوانین و مقررات مربوط به مهاجرین و اتباع خارجی و ارائه پیشنهادها ناظر به اصلاح قوانین و مقررات یادشده به شورا جهت طی مراحل تصویب در مراجع ذیصلاح.

۵- تدوین سند راهبرد ملی مهاجرین و اتباع خارجی و ارائه آن به شورا جهت تصویب.

۶- انعقاد توافقنامه‌ها و قراردادهای مربوط به امور مهاجرین و اتباع خارجی با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی و سازمان‌های مردم‌نهاد خارجی فعال در این حوزه با تأیید وزارت امور خارجه و وزارت اطلاعات و در صورت ضرورت، هماهنگی با سایر دستگاه‌های ذی‌ربط با رعایت اصول هفتاد و هفتم و یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تشریفات قانونی مقرر.

دفتر هیئت دولت

جمهوری اسلامی ایران

نَیْس خُمهور

- ۷- ایجاد سامانه جهت مدیریت یکپارچه و ساماندهی ورود، خروج، طرد، سرشماری، آمایش سرزمینی و ثبت احوال مهاجرین و اتباع خارجی با همکاری و مشارکت دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط.
- ۸- جذب و ترخیص اقلام و کالاهای اهدایی از سوی سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای خارجی با اخذ مجوزهای لازم از دستگاه‌های اجرایی مربوط، با استفاده از معافیت‌های قانونی و انجام تمهیدات لازم به منظور توزیع کمک‌های اهدایی خارجی به مهاجرین و اتباع خارجی.
- ۹- حضور در نشست‌ها و مجامع بین‌المللی مرتبط با مهاجرین و اتباع خارجی با هماهنگی وزارت امور خارجه.
- ۱۰- تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌ها، طرح‌ها، ابلاغیه‌ها و بخشنامه‌های مربوط به مهاجرین و اتباع خارجی به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و نظارت بر حسن اجرای آنها براساس مصوبات شورا و قوانین مربوط.
- ۱۱- رصد و پایش وقایع، رویدادها و تحولات مربوط به مهاجرین و اتباع خارجی به منظور اطلاع‌رسانی به دستگاه‌های ذی‌ربط.
- ۱۲- رصد و نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مربوط به اقامت، تابعیت، انتقال، اشتغال، سرمایه‌گذاری، آموزش، ازدواج، بهداشت و درمان، استملاک، اسکان مهاجرین و اتباع خارجی.
- ۱۳- برنامه‌ریزی و نظارت بر اجرای سیاست‌های مربوط به احداث، توسعه، نگهداری، مدیریت و راهبری امور اردوگاه‌های مراقبتی، مهمانسهرها، مراکز ارائه خدمات و ایستگاه‌های خروجی.
- ۱۴- پذیرش، زیست‌سنجی، نگهداری و ترخیص مهاجرین و اتباع خارجی، غیرمجاز و انجام اقدامات لازم جهت طرد آنها از کشور.
- ۱۵- راهبری، هدایت و نظارت بر فعالیت‌های آموزشی، اجتماعی، فرهنگی، هنری و ورزشی مهاجرین و اتباع خارجی با استفاده از امکانات و کمک‌های داخلی و بین‌المللی.
- ۱۶- راهبری و برنامه‌ریزی برای جلوگیری از ورود غیرقانونی مهاجرین و اتباع خارجی، توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و آمایش مهاجرین و اتباع خارجی.
- ۱۷- برنامه‌ریزی برای توزیع اعتبارات مصوب مربوط به امور مهاجرین و اتباع خارجی، مطابق قوانین و مقررات.
- ۱۸- برنامه‌ریزی جهت نگهداری پناهجویان و مهاجرین غیرقانونی در اردوگاه‌های مراقبتی تا تعیین وضعیت یا اخراج آنها.
- ۱۹- اختصاص شناسه و کارت شناسایی به منظور صدور پروانه اقامت، پناهندگی و اشتغال برای مهاجرین و اتباع خارجی توسط هر یک از دستگاه‌های اجرایی مرتبط براساس این قانون.
- تبصره- اختصاص شناسه و کارت شناسایی منوط به استعلام و اخذ تأییدیه از وزارت اطلاعات و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

۲۰- نظارت بر فعالیت تشکل‌های مردم‌نهاد داخلی و خارجی مرتبط با حوزه مهاجرین و اتباع خارجی با هماهنگی وزارت اطلاعات و وزارت امور خارجه.

تبصره- امور بین‌المللی و خارجی مندرج در این قانون از جمله انعقاد تفاهم‌نامه‌ها و قراردادهای و حضور در نشست‌ها و مجامع بین‌المللی، نظارت و برقراری ارتباط با نهادها و سازمان‌های بین‌المللی و تخصیص منابع بین‌المللی در حوزه مهاجرین و اتباع خارجی باید از طریق و با هماهنگی و تأیید وزارت امور خارجه و با رعایت وظایف قانونی آن وزارتخانه و سایر قوانین مربوط انجام شود.

ماده ۵ - «شورا» با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- وزیر کشور (رئیس شورا).

۲- معاون ذی‌ربط ستادکل نیروهای مسلح.

۳- رئیس سازمان (دبیر شورا).

۴- وزیر امور خارجه.

۵- وزیر اطلاعات.

۶- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

۷- وزیر آموزش و پرورش.

۶- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور.

۷- فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۸- فرمانده کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

۹- دادستان کل کشور.

۱۰- بالاترین مقام دستگاه اجرایی مربوط یا معاون وی (حسب مورد).

تبصره ۱- جلسات شورا با حضور دوسوم اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رأی اکثریت مطلق حاضرین در جلسه، معتبر و لازم‌الاجرا است.

تبصره ۲- دبیرخانه شورا که مسئولیت هماهنگی تشکیل جلسات و ابلاغ و پیگیری مصوبات شورا را بر عهده دارد، در سازمان مستقر است.

تبصره ۳- با ایجاد شورا، سایر نهادهای تصمیم‌گیر در حوزه اتباع و مهاجرین خارجی شامل شوراهای ستادها، کمیته‌ها (در صورت وجود) فاقد اعتبار خواهند بود. مسئولیت ساماندهی نهادهای تصمیم‌گیر در این حوزه، بر اساس پیشنهاد وزارت کشور بر عهده سازمان اداری و استخدامی کشور، با رعایت قوانین و مقررات است.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

ماده ۶- وظایف شورا به شرح زیر است:

۱- تصویب سیاست‌های اجرایی، جهت‌گیری‌ها، اولویت‌ها و برنامه‌های راهبردی و تصمیم‌گیری در خصوص امور مهاجرین و اتباع خارجی و نظارت برای اجرای این مصوبات و ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مربوط در این زمینه.

۲- تصویب محدودیت‌های خاص در ورود، خروج و عبور مهاجرین و اتباع خارجی از مبادی مرزی کشور و اقامت آنها در کشور با رعایت مصوبات شورای عالی امنیت ملی.

۳- تصویب سند راهبرد ملی مهاجرین و اتباع خارجی.

تبصره - با عنایت به وظایف و اختیارات شورا، سایر نهادهای تصمیم‌گیر فعال در حوزه مهاجرین و اتباع خارجی تحت عناوینی مانند شورا، ستاد و کارگروه (کمیته) لغو می‌شوند. وضعیت این نهادها با همکاری وزارت کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور و به موجب اصلاح قوانین و مقررات مربوط به آنها ساماندهی می‌شود.

ماده ۷- به منظور هماهنگی امور اتباع و مهاجرین خارجی در سطح استان‌ها و اجرای مصوبات شورا، «شورای استانی ساماندهی و هماهنگی امور اتباع و مهاجرین خارجی» با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- استاندار (رئیس).

۲- معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری (نائب رئیس).

۳- مدیرکل دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی (دبیر).

۴- مدیرکل اطلاعات استان.

۵- نمایندگی وزارت امور خارجه در استان (در صورت وجود).

۶- مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان.

۷- مدیرکل آموزش و پرورش استان.

۸- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان.

۹- فرمانده سپاه استان یا جانشین وی.

۱۰- فرمانده انتظامی استان.

۱۱- دادستان شهرستان مرکز استان یا نماینده تام‌الاختیار وی.

۱۲- بالاترین مقام دستگاه اجرایی مربوط در استان (حسب مورد).

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

ماده ۸- منابع مالی سازمان به شرح زیر است:

- ۱- اعتبارات دولتی پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی.
- ۲- هدایا و کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی، اعم از داخلی و بین‌المللی، با رعایت قوانین و مقررات مربوط.
- ۳- وجوه حاصل از ارائه خدمات به مهاجرین و اتباع خارجی توسط وزارت کشور و یا سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط که پس از واریز به خزانه در قالب بودجه سنواتی در اختیار وزارت کشور (سازمان) یا دستگاه ذی‌ربط قرار می‌گیرد.

ماده ۹- سازمان موظف است ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، با همکاری وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز آمار ایران، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان ثبت احوال کشور به نحوی اقدام نماید که همه اطلاعات مربوط به مهاجرین و اتباع خارجی، در سامانه به صورت یکپارچه گردآوری شود و امکان بهره‌برداری از آن سامانه مطابق ماده (۷) قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی مصوب ۱۴۰۱ برای سایر دستگاه‌های اجرایی فراهم گردد.

ماده ۱۰- کلیه امور مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی سازمان، تابع قوانین و مقررات مربوط به موسسات دولتی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ می‌باشد.

ماده ۱۱- آیین‌نامه اجرایی این قانون، ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، توسط وزارت کشور (با همکاری وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

رئیس جمهور

وزیر کشور

وزیر امور خارجه